

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserat ali oglas
se računajo po 1.000
od enotne cene
pri večkratni uporabi
— popust
„Straža“ izhaja v posrednik in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.
Z uredništva se more
govornu vsak dan
11. do 12. ure dopisovati.

Redna cena lista: —
za leto K 50—
za pol leta 26—
za tri mesece 13—
Zunanji Jugoslaviji:
za leto 66—
Posamerna številka
za tiskalnice stranih 60 v.
Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
1. — Telefon št. 230.

36 številka.

Maribor, dne 7. aprila 1920.

Letnik XII.

Zakaj demokrati obstruirajo delo v našem parlamentu?

Narod v Jugoslaviji se z začudenjem vprašuje, zakaj v tem velevažnem času, ki ga preživlja sedaj naša mlada država, ljudski zastopniki, ki tvorijo Narodno predstavništvo v Beogradu, ne delajo in ne ustvarjajo zakonov, ki so za sedanje razmere primerne in potrebni. Vsaki državi neizogibno potrebna podlaga je zakon. Brez zakona se država ne da vladati. Naredbe so samo nadomestek za zakon in zato ne smejo nikdar postati pravilo, ampak morajo vedno ostati izjema in pomoč v sili. Zakaj torej ljudski zastopniki v Narodnem predstavništvu niso izvršili in še zdaj ne vršijo svoje zakonodajne naloge?

Narodno predstavništvo zato ni delalo in ne dela, ker je v njem preveč elementov, ki jim ni do resnega dela, ki jim ni mar za ljudski blagor, ki jim je edina zvezda vodnica politična vlast in vse to, kar jim daje politična moč in oblast. Od tistega hipa, ko se je v beogradskem začasnem parlamentu skupila in ustvarila demokratska zajednica, sestavljena od nove jugoslovanske demokratske stranke pod vodstvom Pribičevića in od serbijskih opozicionalcev pod vodstvom Davidoviča in Draškoviča, je bilo Narodno predstavništvo obsojeno na nedelavnost in brezmočnost. Postalo je pozorišče zastrupljenega strankarskega boja in torišče najgršega koristolovstva. Pod firmo centralizma, v katerem edinem je baje zjamčen obstoj in napredek jedinstvene naše jugoslovanske države, so se demokrati preinili in povzpeli do vlade in do politične vsemoči. V posesti moči so parlament poslali domov, ker so se bali njegove kontrole. Po vzoru ruskih boljševikov, ki ne marajo sklicati kompetentnega ljudskega zastopstva, so vladali s samimi naredbami. Krmarili so našo državo tako, da jim je celo njihov somišljenik in gorki prijatelj, dalmatinski demokrat dr. Smolaka v javni seji Narodnega predstavništva zalučal v obraz očitek, da so državo dovedli do nevarnosti meščanske vojne.

Ko je mera demokratskih grehov tako narasla, da se je to celo njihovim premočnim protektorjem zdelo preveč, so demokrati morali izročiti državno

krmilo prejšnji združeni opoziciji srbskih radikalov, hrvatske zajednice in Jugoslovanskega kluba. Vrata Narodnega predstavništva so se po preteku pol leta zopet odprla za ljudske zastopnike. Ni pa se v njem odprla pot za delo. To pot so zastavili demokratje z obstrukcijo, ki je ves mesec marec, kakor mora ležala na telesu našega Narodnega predstavništva.

Kot pretveza je demokratom služila trditev, ki so jo obstrukcionisti ponavljali v vsaki seji, češ, da sedanja vlada nima kvoruma. Koliko pravzaprav znaša ta ominozni kvorum, si menda tudi demokratje s svojim protektorjem predsednikom parlamenta Draža Pavlovičem vred še niso na jasnem. Včasih je zadoštovalo število 144, včasih 145, potem zopet 146 ali več, kakor se to primerno zdi predsedniku Pavloviču in voditelju demokratskih obstrukcionistov advokatu Pešiču. Sedanja vlada je imela kvorum in bi bila takrat lahko izvršila to, na kar so se prej zednile vsake stranke v parlamentu, da naj namreč kvorum znaša samo 100 prisotnih članov. Pa če bi še tudi ostali pri starem kvorumu circa 145 poslancev, jih vlada ima, če bi se verificirali vsi mandati namestnikov, ki so prišli na mesto umrlih poslancev, pa takih, ki so odložili mandate. Ti mandati namestnikov pa se ne morejo verificirati, ker tega noče storiti zato poklicani verificacijski odbor, v katerem imajo demokrati večino. Taka je demokratska poštenost.

Cilj demokratske obstrukcije v Narodnem predstavništvu je, da bi prišli demokratje zopet do moči vsaj v kakšni novi koncentracijski vladi. Z novo močjo, ki bi jo dobili, bi radi zakrili tiste ogromno velike grehe, ki jih je zoper ljudstvo zakrivila vlada demokratov in socialistov.

Stremljenje demokratov, ki so delali obstrukcijo je bilo to, sedanjo vlado vreči kakor hitro mogoče. Najljubši bi jim bil najkrajši termin. Izpočetka so mislili, da Protičeva vlada pade po prvem tednu obnovljenja parlamenta. Najgrša demokratska lista „Pravda“ in „Beogradski dnevnik“ sta Protičevo vlado štelja kar po dnevih. Toda minil je dan za dnevom, te-

den za tednom, Protič je ostal. Nato so demokrati postavili poslednji termin: pred uskrsnimi (velikonočnimi) prazniki mora Protič iti. Uskrs je tukaj, Protičeva vlada je ostala. To je velik neuspeh demokratske obstrukcije.

Se drug poraz, in sicer takšen, ki veliko zaleže v moralnem oziru, je doživela demokratsko-socialistična skupina v parlamentu. S svojo obstrukcijo je hotela v parlamentu preprečiti razkritja o svojih političnih grehih in zločinih. Če parlament ne pride do besede, tudi naši grehi ne pridejo na dan, tako so računali demokratje. Pa so se zaračunali, ker niso dovolj računali s Protičem.

Protič je z brezobzirno energijo in odkritosrčnostjo, ki mu je lastna, posvetil v tisto goljufijo, ki jo je demokratsko-socialistična vlada uganjala pri markiranju starih avstrijskih bankovcev. Na goljufivi način, tako je rekel Protič, je demokratsko-socialistična vlada odvzela ljudem 20% njihovega denarnega imetka. Kakor ječanje je šlo skozi demokratske vrste, ko jim je Protič očital to goljufijo, s katero je prejšnja vlada prišla v posest skoraj ene milijarde kron, ne da bi sklenila, da je to prisilno posojilo, ki bi se ljudstvu moralo vrniti.

Protiču je sledil finančni minister Velizar Janković. Objavil je uradne podatke o oproščenjih od plačanja carine, katera je prejšnja vlada naklanjala svojim prijateljem. Centralna uprava, tako je naveedel finančni minister, je sama preko beogradske finančne uprave izvozila reči, za katere ni plačana carina v znesku nad 15 milijonov dinarjev. Bilo je robe ki je podvržena plačevanju carine, pa — jo je — in tudi tukaj gre za milijone — finančni minister preko direkcije carine oprostil plačevanja. Bilo je robe, koje izvoz je ministrski svet zabranil, pa je vendar bila izvažana in oslobojena vsake carine. Centralna uprava in ministrstvo trgovine je šlo na roko izigravanju vsake vrste. Ni se oziralo na sklepe ministrskega sveta, marveč v večini slučajev postopalo nasprotno tem sklepom ter je dopuščalo izvoz zabranjenih predmetov: tako n. pr. bratom Mihajlovič izvoz 10 vagonov jaje brez carine, dočim se istočasno drugim (Popoviču) izvoz ni pripustil. Dolga bi morala biti lista, s katero bi se izčrpali vsi čudoviti slučajji postopanja ministrstva trgovine, ki ga je vodil doktor Kramer. Pojedini odseki ministrstva trgovine, po-

LISTEK.

M. L.

Obisk v upravništvu.

(Konec.)

Pa saj veš, da bi lista ne opustil in naročnino o priložnosti že poslal.

Mogoče, mogoče tudi ne. Glej, letos se je že vsem tem-le list ustavil, ker jim je list „predrag“ ali ker ga iz drugega vzroka ne marajo več. Tupatam še katerega „od mrtvih obudimo“, ker še vendar naročnino ponovi. Saj ljudje ne morejo več brez lista shajati in marsikateri pride zopet celo takrat, ko je prej list odpovedal, češ, ne morem biti brez časnika. A bojim se, da jih bo več med „mrtvimi“ ostalo. Pri sedanji draginji pa je nemogoče, list pošiljati zastoj. Delavci so dragi, potrebščine niso samo ogromno narasle, ampak se morajo naprej plačevati, tako da že smem reči: Stotisoči ležijo danes samo v papirju začasno neobrestovani. Naša tiskarna nima raznih bank in drugih dobrotnikov na razpolago, temveč se mora sama vzdržati. Bodi prepričan, da so naši listi prava žrtev za podjetje in bodo pri neznosno se dvigajoči draginji še večja, če jih draginja vobče ne bode onemogočila.

Lista pa je res preklemano drag. Pomisli: 50 K. Prijatelj, se še spominjaš, kakor si me pred osmimi leti, ko sem še bil „aktiven“, obiskal in sva bila zvečer „Pri malem štajerskem dvorcu.“ Ko sem na večer proti koncu naročil „tega najboljšega“ in je gostilničar — Bog mu daj večni mir! — sam šel v klet in privlekel liter onega, ki je tam neki pri Ogleju zrastel, sem na Tvoje vprašanje, koliko ta vinček li stane, odgovoril, da 2 K. Takrat si Ti iste besedice rabil: „Ti, ta pa je preklemano drag!“ Pa pojdi danes v gostilno in si naroči najslabšega, bo stal naj-

manj devetkrat toliko; „ta najboljši“ pa 14- do 16krat toliko in še več! Primerjaj druge cene iz istega časa z današnjimi — notabene: ena portorika stane danes 20krat več — tako moraš priznati, da se naši listi še niso v isti meri podražili, kakor druge reči. Pač pa potrebščine. Najnovejše cene za papir so skoraj že stokrat večje, kakor pred vojno. Razumem, da včasih naš ravnatelj od samih skrbi, kaj se bode, ne more spati.

No, pa bom danes plačal za četrt leta, a zahtevam, da se mi vse izostale številke dostavijo.

Zadnje je menda nemogoče, ker tiskamo samo toliko izvodov, kolikor jih potrebujemo. Le pomisli: Po zadnjih cenah stane samo papir samo enega izvoda „Straže“ brez tiska, ekspedicije itd. 22 v; najnovejše ponudbe papirnice pa so že zopet poskočile za 200—300%, ko se je itak pred enim mescem papir podražil za čez 100%. Naročnina za četrt leta znaša 14 K. Na glavi lista je sicer pomotoma ista označena s 13 K, a glave ne moremo drugače popraviti, kakor da celo novo napravimo. In to stane dandanes dosti denarja.)

Oho! Ako list stane celoletno 50 K, bo četrtina pač le 12 K 50 v. Me hočeš opehariti?

Nikakor ne, ampak Ti računaš na krivi podlagi. Doba naročnine in pa delo in stroški so — kakor smo se nekaj že nemški izraziti učili — „verkehrt proportioniert.“ Krajša je doba naročnine, več je v upravništvu stroškov in dela. Ako plačaš celoletno naročnino, rabiš od nas samo eno položnico, ki stane 6 v. En vpis pri poštnohranilničnem uradu stane 16 v; za kamnotisk naslovov Te samo enkrat „vržem na polo“ ali vpišem, kamnotiskar ima samo enkrat delo, na kartele Te tudi samo enkrat vpišem. Ako plačaš četrtletno, so delo in stroški početvorjeni. Ako plačaš samo mesečno, porabiš 12 položnic, poštnohranilnični urad nam zaračuni 12 vpisov, na polo Te vobče ne morem dati, ker je za to kamnotisk predrag, ampak Tvoje ime moram za vsako številko — ali z indigopapirjem za dve številki — posebej pisati. Ali

misliš tedaj, da je pri celoletni naročnini po 50 kron pravilno, za četrt leta samo 12 K 50 v računati in plačati?

Tega pa si nisem mislil; Ti imaš konečno le prav!

Mislím, da! Zato pa tako računamo: Mesečna naročnina stane 5 K, četrtletna bi stala torej 15 K. Ker pa je pri četrtletni naročnini manj stroškov in dela, kakor pri mesečni, popustimo 1 K in ostane 14 K. Polletna bi bila 2 krat 14 K = 28 K. Iz istega vzroka pa popustimo 2 K in ostane 26 K. Celoletna bi bila 2 krat 26 K = 52 K, a zopet popustimo 2 K in tako ostane za celo leto naročnina 50 K.

Pa naj bo. Plačam torej danes celoletno 50 K, ker s tem sebi prihranim 6 K, zraven pa upravništvu nekaj dela in stroškov. Pa moj sosed me je prosil, naj tudi za njega naročim „Stražo.“

Za koliko časa boš zanj plačal?

Denarja mi ni dal in tudi ni povedal, za koliko časa mu naj naročim. Pa le pošiljaj mu, bode že plačal.

V takem slučaju mu lahko samo eno številko ali dve na ogled pošljem s priloženo položnico; dalj časa pa ne gre. Saj ne vem, ali si list res naroči ali ne. Že marsikdo si je dal list poslati na ogled, pa ni stopil med naše naročnike. In to je materijalna izguba za list. Ali ga naj tožimo po odvetniku? Kam pa pridemo potem?

Imaš popolnoma prav. Hvala lepa za poduk — sem zopet nekaj novega zvedel. Zdaj pa greš z menoj na kupico vina!

Zdaj ne gre. Pa ako si še po peti uri v mestu in še nisi porabil vsega svojega evenka in pozabil svojega starega prijatelja, pa pridi, potem sem Ti na razpolago!

Pridem. Mogoče se mi tudi potem kaj zanima — vega iz svojega poslovanja poveš. Torej ob petih na svidenje. Zdaj pa z Bogom!

Zdravo! Pa na svidenje!

krajinske vlade in njih odseki so dajali široka dovoljenja za izvoz in oslobodenje od carine. Pojedini ministri, celo taki, ki niso kompetentni (Kristan), so odredili izvoz, in sicer brez carine itd. Skoda, ki se je državni blagajni storila s takimi oprostitvami, ki so jih demokrati ministri naklanjali svojim prijateljem, dočim morajo široke mase ljudstva plačati vso carino do zadnjega vinarja tudi na življenske potrebščine (sladkor, sol itd) znaša nad 80 milijonov dinarjev — 320 milijonov kron. Vspričo teh uradnih razkritij vzklika odlični nadstrankarski beogradski dnevnik „Balkan“: „Tukaj stojimo pred strahovitim zločinom napram narodu in državi. Narod bo menda zdaj razumel, zakaj cene živovim v zemlji morajo rasti in skakati, zakaj njegov pošten denar pada, zakaj državi preti nevarnost bankerota. Na državno krmilo se je popela tropa brezvestnikov, ki niso iskreno mislili ne o narodu, ne o državi, in kateri so stotine milijonov narodnega znoja žrtvovali molohu svoje gra bežljivosti. Na vlado sedaj pada dolžnost, koji se ne sme umakniti, da s sekvestracijo imetka vseh krivcev, tako onih, ki so bili na vlasti, tako tudi onih, ki so se vkoristili kot privatni podvzetniki, doseže, da se od narodne in državne imovine spasi vsaj ono,

kar se še spasti more. Parlament naj se ob tej ozbiljni priliki posluži prava, ki mu ga daje ustava, da krive ministre preda državnemu sodišču na obsodbo.“

Demokrati in z njimi združeni socijalni demokratje se bojijo parlamenta in njegove obsodbe in zato nočejo dovoliti, da bi parlament deloval, kakor bi moral v prid ljudstva in države. Socijalistični poslanec Vasa Knežević, ki je stopil iz socijalno-demokratske stranke, je v odprtem pismu zoper socijalnodemokratskega voditelja prejšnjega ministra Korača in zoper celo prejšnjo vlado med drugimi dvignil te-le obtožbe: „Vlada g. Davidoviča je šest mesecev štela interese kapitalistov in buržoazije, podpirala je tihotapce in izvoznikarje, delavce pa je preganjala. Vlada g. Davidoviča je vodila zapravljivo finančno politiko, ki je privedla državo do finančnega poloma in je vsa državna bremena vrgla na rame delavca in siromašnega ljudstva. Lopovska vlada je potegnila iz Narodnega predstavništva, da bi se mogla brez kontrole pajdašiti s tihotapci in bogataši.“

Ali je pri kakšnem poštenem človeku še upravičen kak dvom o tem, zakaj demokratje obstruirajo delo v našem parlamentu?

Zmagujemo!

Danes se vrši v Ljubljani shod zaupnikov Vseslovenske ljudske stranke. Zbor zaupnikov je vrhovna oblast v vseh zadevah stranke. Ne duhovska komanda, ampak ljudska volja, izražena po zaupnikih, odločuje v stranki. Samo eno komando pozna stranka: komando krščanskih načel! Današnji shod zaupnikov je glasen izraz volje slovenskega ljudstva, da morajo krščanska načela voditi tudi naše javno življenje. Vera ni samo privatna stvar! Njene zahteve segajo tudi v poslansko zbornico, tudi do ministrskih sedežev in do vladarjevega prestola!

Manifestacija jugoslovanske krščanske misli v politiki je ta shod! Verska misel je v vojski v marsikaterem srečanju zamrla ali vsaj zaspala. Toda vzbujala se zopet! In ravno v javnem življenju se pojavlja bolj kot kedaj prej! V Italiji so se pri zadnjih državnoborskih volitvah katoličani prvič prav organizirali v močno Ljudsko stranko, ki je dobila že prvič lep uspeh, 102 mandata! Na Francoskem slavil katoliška misel svoj preporod zlasti pri inteligenci. Cela vrsta odličnih kulturnih delavcev, članov akademije, dela za krščansko misel. Višji častniki nudijo vzglede vzornega krščanskega življenja. Maršal Foch in Petain sta „izrazila klerikalca.“ Prošli so dnevi, ko je katolicizem značil omejenega človeka. Zveza katoliških kulturnih društev na Francoskem šteje 150.000 članov. Pri zadnjih volitvah v drž. zbor so katoliki (tako zvana liberalna in konzervativna stranka ter Action française) dobili nad 100 poslancev, pri volitvah v senat pa 32. Diplomatske zveze z Vatikanom se obnavljajo in upostavljajo. Ze je imenovan za poslanika v Vatikanu Cambon, za nuncijsa v Parizu pa Ceretti.

V Čehoslovaški republiki kršč. Ljudska stranka močno raste. V Češki sami sicer položaj te stranke doslej ni bil posebno močan. Krivi so bili tega najbolj razni feudalni grofje, ki so si lastili glavno besedo v katoliškem gibanju, pa ravno s tem krščansko gibanje kompromitirali. Može, ki so imeli pred oči najprvo svoje grofovstvo in cesarski Dunaj, niso mogli za katoliško stranko pridobiti simpatij med ljudstvom. Zalibog so tudi na škofovskih stolicah sedeli možje grofovskega stanu, ki niso zmirom razumeli zahtev časa. Zdaj so te notranje ovire krščanskega gibanja na Češkem odstranjene. Na čelu cerkvenega življenja stoji praški nadškof dr. Kordač, mož, ki bo mogoče in uspešno uplival tudi na razvoj češke ljudske stranke, kakor so na Slovenskem škofje: Missia, Mahnič, Jeglič. Dobro pa se drži kršč. Ljudska stranka na Moravskem in naravnost izbor-

no na Slovaškem. Na Moravskem se je moglo kršč. gibanje razvijati kolikor toliko svobodno. Zato je ondi katoliška organizacija lepo razpletena in tudi časopisje Ljudske stranke stoji mnogo višje nego na Češkem. Na Slovaškem pa je Ljudska stranka kljub zatiranju in preganjanju od strani vlade v ogromni večini! Čim večji je pritisk vlade, tem bolj prešinja ljudstvo krščanska zavest. Vlada in vodilni možje Čehoslovaške uvidevajo, da s krščanstvom morajo računati! V svojo politično bilanco morajo sprejeti tudi dejstvo, da je državi potrebna politična zveza s sv. Stolico! Saj vidijo, da je danes zastopanih pri Vatikanu dvakrat več držav, nego pred vojsko.

In v naši državi, v Jugoslaviji, nas mora napredovanje krščanske misli in krščanske Ljudske stranke polniti z radostjo in najboljšim upanjem. Na Hrvatskem kažejo občinske volitve, kako se ljudstvo oklepa mlade Hrvatske pučke stranke, ki se je porodila šele pred letom dni. V Hercegovini, kjer je vse ljudstvo organizirano v Ljudski stranki, se je pred nekaj dnevi, dne 25. marca, vršil velik strankin shod v Mostarju. Na stotine ljudstva iz cele Hercegovine se ga je udeležilo. V Dalmaciji ima Ljudska stranka za seboj ogromno večino. Ljudstvo vidi, da je Ljudska stranka za njegovo gospodarsko povzdigo res že tudi nekaj storila!

Tembolj spoznava to slovensko ljudstvo. Saj je Slovenska ljudska stranka na Kranjskem v deželni zboru od l. 1908 naprej pokazala, da ni samo v besedah in programu prijateljica, ampak da za ljudstvo tudi dela. Preuredila je občinski red, cestni in vodopravni zakon, zboljšala kmetijske zakone, še zlasti lovski zakon, povzdignila živinorejo, pospeševala kmetijski pouk, podpirala združništvo. Na Štajerskem so poslanci Kmetijske zveze kljub svojemu majhnemu številu z odločnim nastopom marsikaj dosegli v gmotni prid slovenskemu ljudstvu. Krščanska misel ljubezni do bližnjega je bila tudi, ki je združništvo, zlasti posojilnice na Štajerskem od leta 1907 povzdignila od 27 članic Zdržajne zveze na okrog 150. Ljudstvo to dobro uvideva in se povsod z navdušenjem oklepa Ljudske stranke, oziroma Slovenske Kmetijske zveze, ki za ljudstvo res tudi dela.

V tem znamenju: v znamenju dela za ljudstvo, ne v znamenju praznih besed, zborujejo danes zaupniki Vseslovenske ljudske stranke v Ljubljani. In v znamenju krščanstva, kojega načela naj prešinjajo vse javno življenje naše mlade države! Le na podlagi krščanstva bo vladala v Jugoslaviji tudi pravica, ki je temelj kraljestev!

nje ocepil ter prestopil k takozvanim disidentom. Dasiravno je pripadel najmanjšemu klubu, je bil izvoljen za predsednika zbornice in je veljal kot objektiven, nestranski človek. Mesto predsednika prevzame sedaj prvi podpredsednik dr. Ribar, ki je demokrat. Drugi podpredsednik Slovenec dr. Jankovič je med tem postal minister. Tako ima predsedništvo sedaj v rokah samo ena oseba.

Nemčija.

Na Nemškem so zlasti v premogovnih krajih ob Ruhri še neprestano boji in stavke. Vsled železničarske stavke stoji ves promet. V premogovnikin se ne dela. V Hambornu se bijejo hudi boji, v katere poseza tudi topništvo. Dingsleben so zavzele države čete, v Essenu so izbruhile nove stavke. V Düsseldorfu, Mühlheimu, Gelsenkirchenu in drugih tovarniških mestih je zavladalo gospodstvo druhali, ki rešuje po svoje socijalno vprašanje.

Kaj zahteva Srbija od Nemčije? Jugoslovanski zastopnik je, kakor pišejo beograjski listi, izročil reparacijski komisiji spis vseh vrednot, katere zahteva Srbija od Nemčije. Zahteva vso živino, katero je po Srbiji rekvirirala Nemčija in Avstro-Ogrska, namreč: 2000 volov, 100.000 plemenskih krav, 5000 bikov, 5000 plemenskih kobil, 1000 žrebcev, 2200 konj, 4000 ovac. Poleg tega raznega materijala za obrtništvo in industrijo v znesku 200 milijonov, 300 železnih mostov v znesku 300 milijonov, priprav za telefon in telegraf v vrednosti 200 milijonov, Srbi pričakujejo del tega blaga že v teku meseca julija t. l.

Danska.

Kriza na Danskem se je poostрила. Novo ministrstvo je razglasilo, da je državni zbor razpuščen in se imajo vršiti volitve za novo zbornico že dne 22. t. m. Socijalisti so odgovorili, da je za zdaj sprava nemogoča in splošna stavka neizogibna. V Kodanju se vrše demonstracije za republiko. Mestni svet kodanski je poslal oklice, v katerem zahteva, naj se sestavi ministrstvo, ki bo imelo zaupanje socijalistov, kajti drugače je notranji boj neizogiben. Minister Liebe je proglasil čez Kodanj obsedno stanje. Socijalistični časniki napadajo na najsilnejši način vlado in kralja in zahtevajo, naj odstopi. Kmetstvo ljudstvo pa drži s kraljem.

Avstrija.

Načelnik avstrijske republike, dr. Renner, potuje veliko, še več kot svoječasno bivši nemški cesar Viljem. Sedaj se je naglo odpravil v Rim. Na velikonočni ponedeljek je odšel naglo, kot bi ga pičilo. Menda ga je nujno pozval laški ministrski predsednik Nitti, ki je hotel z njim govoriti, preden odpotuje h konferenci ententlarjev v San Remo. Javnost lahko ugiba, kakšne pogovore imata. Najbrže se ne gre samo za moko, o kateri se govori, da leži v skladiščih v Benetkah. Na Dunaju so namreč z živžem čisto pri kraju. Zvedeli so pa, da se nahaja neka moka v skladiščih v Benetkah in prišlo je jim v glavo, da bi prisili Italijane, naj jim posodijo dotično moko na račun one moke, katero bodo morebiti pozneje Dunajčani dobili iz Amerike. Morebiti se pa ne gre samo za moko, ampak še za kaj čisto drugega.

Pred odhodom se je izjavil dr. Renner, da zaenkrat ne misli potovati v Beograd, pač pa se bo nazaj grede najbrže ustavil v Ljubljani. Imeli bodo torej čast sprejeti v svoji sredi načelnika dunajske republike.

Dr. Renner je imel pogovor z nekim nemškim časnikarjem, v katerem je razglasil svetu, da se stanje avstrijske republike boljša. Stroj za tiskanje denarja je prenehal, kar je pač že skrajni čas. Morda se je ustavil tudi radi tega, ker ne morejo več v tihotapljeni denarja v Jugoslavijo. Novo posojilo obeta dobrih uspehov. Hvalil je politično zvezo med socijalnimi demokrati in krščanskimi socijalci. Potem se je obrnil zoper idejo „Južnonemške zveze“, kateri je odrekal vsako možnost uredničenja. „Podonavska zveza“ bi se mu zdela dobra in mogoča, toda za enkrat ni mogoče o nji govoriti.

Na Dunaju se sedaj pečajo z načrtom, kakšen red ali odlikovanje bi si izmislili za osebe, ki so si pridobile posebne zasluge za republiko. Torej si bodo republikanci krasili gumbnice, kakor prej črnoljti patriotje.

Znižanje prebivalstva. V avstrijski republiki so napravili štetje prebivalstva. Cela republika šteje 6.071.978 duš, l. 1910 jih je na istem prostoru živelo 6.295.189. Torej se je znižalo prebivalstvo za 3,55%. Neznatno je naraslo prebivalstvo samo v Zgornji Avstriji in na Tirolskem. Najbolj je pa padlo na Dunaju.

Madžarska.

Madžari o mirovni pogojih. Madžarski vodja mirovne delegacije, grof Apponyi se je vrnil za velikonočne praznike iz Francoskega nazaj na Madžarsko in tu je izjavil nekemu časnikarju: Prišli so domov radi tega, da z vemo, kako sodi naša domovina o mirovni pogojih. Ni bilo potreba niti 24 ur, im zvedeli smo, da cela dežela sodi ravno tako, kakor mi, namreč da moramo te pogoje odkloniti. Nikdar ne bo mogoče doseči, da se madžarski narod udeleži tako krivice. O nadaljnjem postopanju se ne morem izraziti. Za bodočnost je važno znati, da madžarski narod smatra sedanje mirovne pogoje za krivične in za škodljive splošnemu miru. Sploh nam pa za bodočnost dežele kaže statut Zveze narodov pot, po kateri imamo hoditi.

Dnevne vesti.

† C. g. Anton Klemenčič, vpokojeni župnik iz Borovljah na Koroškem, ki je precej let živel v pokoju v Mariboru, je umrl 21. marca v svoji rojstni župniji pri Sv. Jurju na Ščavnici. Služboval je kot župnik v Borovljah nad 30 let in je umrl v starosti 70 let. N. v. m. p. l.

Bratec tajijo svoje bratstvo. „Državni nadzornik“ na Rosmanitovem posestvu v mariborski okolici neki Zmuderl v „Kmetijskem listu“ taji zvezo z demokratičnimi zvezdami: dr. Kodermanom, Voglarjem itd. Taji tudi tajne sestanke med samostojneži in voditelji mariborskih demokratov. Vprašamo: Kako pa je prišel dr. Koderman — varuh Jugoslovanov Paskola in Anderla — do onega ovaduškega pisma, ki ga je bil spisal Zmuderl proti Žebotu? Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kaki cilji vodijo velikega Jugoslavana Mermolja — organizatorja raznih Paskolov in Švabov — tako pogosto v pisarno advokata dr. Kodermana. Lepa družba je tudi bila zbrana na Mermoljevem volilnem shodu v Smonigovi gostilni na Pesnici. Le škoda, da so nemčurski in liberalno-samostojni preroki čisto zastojni brusili pete in trgali podplate, ko so svetlo navdušeni po Mermoljevem evangeliju pobirali — podpise kot kandidati za županske in odborniške stolce. Veliko bratoljubje je med vami, gospodje samostojneži, liberalci in dunajski romarji! Če to tudi stokrat tajite, to ostane zgodovinska resnica!

Politične vesti.

Jugoslavija.

Predsednik narodnega predstavništva umrl. Na veliko soboto med 11 in 12. uro je nenadoma umrl predsednik narodnega predstavništva dr. Dražo Pavlovič. Vrnil se je ravno domov in hotel popiti čašico kave, kar ga je zadela srčna kap in je v kratkih minutah umrl. Pogreb se je vršil v ponedeljek zelo svečano na državne stroške. Pospremila ga je ogromna množica ljudi, člani vlade in poslanci, predstavitelji raznih oblasti in tudi vojaštvo mu je izkazalo zadnjo čast. Cerkevno opravilo je izvršil metropolit Dimitrije, v imenu akademije je imel poslovljni govor akademik Žujović, žalostinko je zapelo pevsko društvo „Stankovič.“ Rakev na voz so nesli člani vlade in parlamenta, častna stotnija se je poslovila od rajnega po vojaških predpisih.

Blagopokojni je bil visoko izobražen gospod, pošten mož in prikupljiv značaj. Rojen je bil l. 1867 v Knjaževcu v timoškem okrožju. Njegov oče je bil sodnik. Ljudsko šolo je obiskoval v Zaječarju, gimnazijo je dovršil v Nišu, vseučilišče je študiral v Beogradu, na Dunaju in v Nemčiji. L. 1897 je postal vseučiliški profesor v Beogradu. Bil je znanstvenik-zgodovinar in priobčil je mnogo temeljitih znanstvenih razprav. Zlasti se je pečal z zgodovino Srbov v Ogrski in udeležbo Srbov v zadnji avstrijsko-turški vojni pod cesarjem Jožefom II. leta 1788—1791. Kot politik je bil pristaš radikalne stranke, a l. 1917 se je s Kosto Stojanovičem in Markom Trifkovičem od

Karol Fraiss, pristojen v Vojsberg, upravitelj posestev Helmstat v Pesnici in Sv. Križu se je radi nedovoljenega potovanja v Jugoslavijo kaznoval z globo 400 kron in se po orožništvu izgnal iz naše države. Fraissu je prepovedan vsak vhod v našo državo.

„Straža“ je prinesla v 33. številki vest, da je tudi g. dr. O. Pirkmaier, vodja ptujskega okrajnega glavarstva med udi, ki so kupili Pirihovo tovarno. G. vodja nam je poslal tozadevni dementi in „Straža“ popravlja tem potom, kar je priobčila vsled nerazne informacije.

Na notico v „Straži“ od zadnjega ponedeljka „Brez žida ne gre“ sem se začel za stvar zanimati ter ugotovil sledeče: Pred kakimi štirimi leti je kupil žid Ettinger iz Dunaja Pirihovo tovarno v Ptuj, ki je bila takrat v voj. upravi, za 160.000 K. Sedaj pa je on ustanovil delniško družbo ter tisti vrnil tovarno za 800.000 K. Ker bi pa kot inozemec za ta ribolov moral plačati okoli 200.000 K pristojbine v državno blagajno, si je to kot praktičen žid hotel to svoto prihraniti za svoj žep in je za to malenkost našo državo, po domače rečeno „ogoljufal“. Zmislil si je trik, namreč, da je baje pogodba tako maskirana, da o svoti prodaje v njej ni nič rečenega, ampak da je to izraženo v prisodbi dividende: a tudi tukaj mu je nekdo posodil svoj hrbet, na katerega je njemu pripadajočo dividendo nakladal. Davčna oblast lahko tukaj izvrši za državo hvaležni čin.

Ptuj. Uslužbenec tukajšnjega notarja dr. Stralele je še vedno znani Skraber, mož, ki še sedaj ne ve, da se nahaja v Jugoslaviji, ker še vedno uraduje nemški, zlasti z uradniki vedno občuje v blaženi nemščini. Kako dolgo nas še bo izzival ta pristni vsenemec?

Ribja kri. Tobačno trafiko na Bregu pri Ptuj je dobil ondotni trgovec Slavič, mož, ki je bil in ki ostane eden naših največjih narodnih nasprotnikov. Možakar je imel drzno čelo, da je napravil napis v frankfurtarskih barvah, na katerega se sedaj s ponosom ozira. Ali imamo mi Slovenci res ribjo kri, da moremo tako drzno izzivanje mirno prenašati?

Proga Dravograd—Celje. Na večkratno ponovno in uspešno posredovanje okrožnega delavskega tajnika g. Vekoslava Zajca v Velenju se je 20. sušca t. l. vendar enkrat po dolgem času otvoril novi vlak, ki pelje zjutraj ob 8. uri iz Dravograda proti Celju in pelje nazaj ob pol 20. uri proti Velenju; od tam pelje naprej zjutraj ob pol 7. uri proti Dravogradu. Ta novi vlak je bil zelo potreben in je hvalevreden posebno za Mislinjsko dolino, ker zjutraj ni vozil nobeden vlak iz Velenja proti Dravogradu in tudi do poldan ni bilo nobenega proti Celju iz Dravograda. Ta vlak bi imel že voziti lani mesca novembra, a je vsled raznih zaprek in pomanjkanja premoga se je moral odložiti do 20. sušca t. l.

Mezdno gibanje. Kakor smo izvedeli, je društvo odvetniških in notarskih uradnikov sklenilo pri odborovi seji dne 1. aprila 1920, da začne v dosegu zboljšanje plač v četrtek dne 8. aprila t. l. s pasivno resistenco, oziroma če treba tudi s stavko.

Narodna Galerija v Ljubljani. Pred kratkim se je otvorila v Ljubljani v poskopju meščanske imovine poleg frančiškanskega mosta, Šolski drevored št. 2, II. nadstropje, umetniška zbirka najboljših del naših upodabljalajočih umetnikov. Zbirko je zbralo društvo Narodna Galerija, ki se je ustanovilo z namenom, da ustvari slovenskemu narodu umetniško galerijo. Razstavljenih je nad 80 umotvorov, slik, rizb in plastičnih del slovenskih mojstrov. Ker so razstavni prostori pretesni, da bi se razstavile vse umetnine, posebno one starejših naših umetnikov, ki se nahajajo v lasti, oziroma varstvu društva, se je zaenkrat odprla samo razstava modernih del. (Zastopani so vsi slovenski moderni umetniki, osobito: A. Ažbe, I. Grohar, M. Jama, F. Vesel, R. Jakopič, F. Tratnik, M. Sternen, I. Vavpotič, izmed kiparjev pa F. Berneker, I. Napotnik, I. Zajec, L. Dolinar in z enim delom naš veliki Meštrovič. Galerija je odprta občinstvu ob nedeljah od 10. do 12. ure dopoldne in ob četrkih od 3. do 5. ure popoldne in znaša vstopnina za 1 osebo 2 K. Društveniki vstopnine ne plačajo. Član društva Narodna Galerija, ki zasleduje odlične kulturne cilje, lahko postane vsak, kdor plača letnih 30 K članarine. Ustanovniki plačajo naenkrat najmanj 500 K.

Narod se ne pretehtava samo po številu, svetovna tehnica ga sodi po izobrazbi. Te besede stoji v zbirki „Naša pota“, ki jo izdaja Slovenska krščanska socialna zveza v Ljubljani. Ne v laži znanosti temuč v znanosti, ki stoji v skladu s Kristusovimi načeli, je rešitev našega krščanskega ljudstva. Zbirke „Naša pota“ odgovarja v širnem razmotrivanju na pereča vprašanja, ki jih stavi sedanja doba na našega človeka. Socializacija in krščanski socializac, — „Cerkev in država“, „Civilni zakon“. — „Razporeka“, so članki, ki nam jih nudi prvi zvezek. Imena, kakor so Finžger, dr. Ušeničnik, dr. Kabjan, doktor Zupan in dr. Mohorič nam jamčijo za vsestransko in objektivno sodbo v teh važnih vprašanjih. Drugi zvezek prinaša „Uvod v krščansko socialologijo“, ki ga je napisal dr. Ušeničnik. Vsako naše društvo in vsak naš človek mora v sedanjem času to knjižico prečitat, da jo nosi vedno s seboj kot socialni katekizem. Sezite po zbirki in jo čitajte na sestankih v društvih. Svobodomiselnemu socialnemu gibanju moramo zoperstaviti izobraževanje našega ljudstva v socialnem vprašanju, ki sloni na večnih naukih Kristusovega razodetja. Prvi zvezek stane 4 K, drugi zvezek 8 K, s poštnino 50 vin. Naroča se pri Slovenski krščanski socialni zvezi v Ljubljani. Denar naj se pošlje naprej.

Mariborske vesti.

III. simfonični koncert v Mariboru. Mariborska divizijska godba v Mariboru priredi pod vodstvom kapelnika Ferdo Herzog-a v slavnostni dvorani pivovarne Götz, dne 10. aprila 1920 ob 20. uri (ob 8. uri zvečer) III. simfonični koncert. Izvaja se Smetana, „Ma vslast“ („Moja domovina“), ciklus sesterih simfoničnih slik („Visehrad“, „Vltava“, „Sarka“, „Z českých luhův a hajův“, „Tabor“, „Blaník“). Predprodaja vstopnic v trgovini muzikalij Jos. Höfer in v papirni trgovini Zlata Brišnik, Slovenska ulica od 6. aprila 1820 naprej. Čisti dobiček je namenjen invalidom.

Glasbena Matca Maribor bo priredila to poletje po deželi več koncertov s svojim moškim zborom. Prvi ljudski koncert priredi v nedeljo, dne 11. t. m. ob pol 15. uri pri Sv. Lenartu v Slov. gor. v telovadnici. In vspredu so moški zbori in narodne pesmi.

„Delavec“, ki je izšel na sam veliki petek, se je oblekel v žalno obleko in se spustil na polje pridigarstva. „Straža“ v jokajočem tonu očita, češ, zakaj je zapisala zgodovinski fakt, da Cerkev ni bila nikdar načeloma proti nobenemu družabnemu redu. To je istina in iz tega dejstva izvira deloma tudi cerkvenopolitična moč. Kar je umela in izvrševala glede družabnega reda Cerkev, to je bilo in ostane za Demokratsko stranko španska vas, radi tega pa vidimo in najdemo danes to trhlo strančico na razvalinah svoje politične moči kot solznega Jeremijo. Da, da, prihodnost bo za demokrate res veliki petek.

Pojasnilo o stavki trgovskih nastavljenecv. Vodstvo socijaldemokratske stranke je napadlo v soboto dne 3. t. m. v letakih in po listih trgovce in trgovski gremij z ostudnimi besedami. Trezno občinstvo bo take grde besede samo obsodilo, mi ne bomo na enak način odgovorili. V pojasnilo pa navedam sledeče: V soboto 27. marca sta oddala v gremiju gosp. Wallisch, socijaldemokratski delavski tajnik, in gosp. Pelikan pismo z zahtevami zasebnih nastavljenecv in pomožnih delavcev. To pismo je podpisano od g. Wallischa in ima štampiljo socijaldemokratskega delavskega sekretarijata. Zahtevala sta do torka 30. marca odgovor. Načelnik gremija jima je takoj odgovoril, da sprejme želje in zahteve trgovskih nastavljenecv le od odbora trgovskih nastavljenecv. Sklical je se isti dan sejo gremija, ki je to postopanje odobrila. Odbor društva trgovskih nastavljenecv pa ni podal nobenih zahtev, ampak trgovski nastavljeneci so začeli stavkati. Nato je sklical gremij za dne 2. t. m. posvetovanje samostojnih trgovcev, kjer so se jim podala potrebna pojasnila in poročilo o stanju. Tega posvetovanja sta se hotela udeležiti tudi dva poslovodja delavskega konsumnega društva. Vsled sklepa večine navzočih trgovcev ju je pa predsednik pozval, naj posvetovanje zapustita. Ta sklep ni krivičen, kajti trgovci se ne smejo udeležiti informativnih posvetovanj trgovskih nastavljenecv. Vsled tega tako psovanje po letakih! Pri tem posvetovanju se je še enkrat sklenilo, stopiti v pogajanja le z odborom društva trgovskih nastavljenecv in istega še enkrat pozvati, naj predloži zahteve trgovskih nastavljenecv do torka dne 6. t. m. predpoldne. To se je izvršilo, toda gremij je dobil takoj odklonilen odgovor. Trgovci niso imeli nikdar namena provocirati, niti gremij niti trgovci niso bili proti temu, da se trgovski nastavljeneci organizirajo. Da se pa predložijo želje in zahteve trgovskih nastavljenecv od nekompetentne strani, ne more gremij na iste odgovoriti. Za gremij je po postavi in pravilih edino odbor društva trgovskih nastavljenecv za to kompetent. Dokler pa odbor društva trgovskih nastavljenecv ne izvršuje svoje dolžnosti in se brani predložiti gremiju zahteve trgovskih nastavljenecv, ni gremij kriv stavke in nje posledic.

Zadruga krojačev v Mariboru naznanja, da se bodo vršili mesca aprila izpiti za pomočnike in pomočnice za krojače in šivilje. Tozadevne prošnje je vložiti do dne 10. t. m. pri Zadrugi krojačev v Mariboru.

Pluge in brane, kakor tudi druge poljedelske stroje dobavija točno tvrdka Brata Mahler i. drug, Dunaj VI. Dreihufeiseng. 9. Zastop: „Jadran“, trgovska prometna družba z o. z., Maribor, Gosposka ulica 44.

Slovensko mestno Gledališče.

Repertoire tekočega tedna:

V četrtek, dne 8. aprila: „Velika srenja.“ Abon. A 33.

V soboto, dne 10. aprila: „Protekcija.“ Abon. B 34.

V nedeljo, dne 11. aprila: „Pepeh.“ Izven abon.

V torek, dne 13. aprila: „Sappho.“ Abon. A 34.

Cerkveno politične vesti.

Poslaništva v Vatikanu. Poslanik Jugoslavije pri sveti stolici je dr. Bakotič, poslanik Cehoslovaške dr. Krofta, poslanik Nemške Avstrije pl. Pastor. Za Nemčijo se bodo poslaništva posameznih držav uknili in namesto njih se ustanovi državno veleposlaništvo.

Čehoslovaška. V novo ustavo hočejo sprejeti točko, da se smatra katoliška cerkev napram državi samo kot navadno društvo, ki ga ima država pravico nadzirati. Ta vest prihaja nepričakovano in tembolj boli, ker je Katoliška ljudska stranka doslej v državnem zboru uspešno zastopala katoliško stališče.

Dal Bog, da bi ta udarec zoper svobodo cerkve še v zadnjem trenutku srečno odbila! — Vlada je tudi izjavila, da namerava novoustanovljeni „češki narodni cerkvi“ izročiti katoliško cerkveno premoženje posod tam, kjer se polovica župnije prikloni novi cerkvi. Kakor je ta namera neopravičena, nevarna ni. Središče narodne cerkve, cerkev sv. Nikolaja v Pragi, se čedalje bolj prazni, kljub češkemu obredu in kljub pridigam proti Rimu. Tudi maša ob 5. uri popoldne, kakor so jo zdaj uvedli, ne bo mnogo pomagala. — Katoliško dijaško gibanje med visokošolci in srednješolci prav lepo napreduje in vzbuja nade na boljšo bodočnost. Prav marljivi so, mladi dijaki, in polni navdušenja in gorečnosti za katoliško stvar. Izdajajo dva lista: „Život“ za visokošolce in „Jitro“ za srednješolce. Zal da tako važno dijaško gibanje merodajni cerkveni krogi premalo upoštevajo in podpirajo. „Život“ se v daljšem članku pritožuje nad to brezbriznostjo. Samo dva, grof Ledochowski in monsignore Stojan sta dala večjo svoto, nekateri drugi, bogatejši, pa tako malo, da je res žalostno. „Život“ obsoja novo gibanje med duhovščino, omenja pa, da so deloma tega tudi škofje krivi, ki so kazali pre malo praktičnega razumevanja časovnih potreb. Po razsulu so čakali celo leto, da bi škofje energično nastopili proti zatiranju cerkve. Zaman. In če bi ne bilo novega praškega nadškofa, bi morebiti še vedno molčali. Če se to ne spremeni, bo slednjič tudi enerzija tega enega moča zaman!

Vatikan in Francoska. Vprašanje zblžanja Francoske s sv. Stolico zanima čedalje širše kroge. „Le Journal“ objavlja odgovore raznih politikov na svoja tozadevna vprašanja. Najodločnejši prvobortelj za stik z Rimom je znani protozidar De Monzie, ki piše v „Eclair“-u: „Dočim imajo svetne sile skrb za gmotno stanje svojih narodov in je nevarnost, da se njih ugled in njihova moč zmanjša, pomlajajo in razširjajo duhovne sile po svetovnem prevratu svojo vlado nad zbeganimi duhovi... In v tej uri se Francija brani priznati papeža krščanstva, poglavarje najmočnejše izmed modernih državnih uradov. Vse verske in svetne države imajo svoja poslanstva v Vatikanu. In vedno nova se pojavljajo, pa nobenega ne vidimo, da bi odhajal.“ Nekdaj je De Monzie zahteval zopetni stik z Vatikanom iz narodnih ali bolje iz politično mednarodnih interesov. Tu povdarja versko moč papežev in zahteva, da ga Francija prizna kot poglavarja krščanstva.

Papež novemu predsedniku Francoske. Ko je bil Deschanel izvoljen za predsednika francoske republike, mu je papež iz lastnega nagiba čestital. Ne dvomim, pravi v brzojavu, da Vam je božja Previdnost izročila sijajno in častno nalogo, da kot predsednik z udanim in odkritosrčnim sodelovanjem vseih Francozov dvignete Francijo iz njenih nravnih in gmotnih razvalin, da daste svoji državi verski mir, ki bo izmed glavnih činiteljev prenove in da boste uspešno pripomagali k pomirjenju narodov, ki po njem hrepeni ves svet. V tem zaupanju prosimo božjega blagoslova za Vas, gospod predsednik, za Vašo družino, za francosko vlado in za celo Francijo, ki je kot najstarejšo hčer Cerkve vedno ljubimo. — Ravnotako iskreno se je Deschanel za čestitko zahvalil papežu: Vaša Svetost mi je izkazala čast in mi izrazila svoja čuvstva in svoje želje za veličino in blagor Francoske. Izredno ljubo mi je, da lahko Vaši Svetosti povem, kako me Vaše čestitke častijo. Izrekam Vaši Svetosti posebno zahvalo za čestitke in želje za blagor zmagovite Francije in za izpolnitev njene zgodovinske naloge.

Za versko šolo. Francoska vlada je pozvala starše šolskih otrok v Elzasu in Lotaringiji, naj glasujejo, kako šolo hočejo. 80% katoliških staršev v Elzasu 225.000, v Lotaringiji 104.780 se je podpisalo za popolnoma versko šolo.

Organiziranih krščansko-socialnih delavcev je na Francoskem 55.000, v Belgiji 105.000, v Nizozemski 175.000, v Italiji 230.000, v Svcii 10.000, na Poljskem 106.000, v Nemčiji prek 1 milijon in v Jugoslaviji nad 15.000. Ze dalje časa se deluje za mednarodne organizacije krščanskega delavstva.

O Portugalski piše „Augsburger Postzeitung“, da je zopet zadivjal kulturni boj, kakor ga od začetka republike ni bilo. Najhujše odredbe protozidarjev so zopet v veljavi.

Listnica uredništva.

V stvari sedaj blagopokojnega gospoda Schittniga. Osebo stran zadeve je nenadoma prekinila tragična smrt. O načelni strani pa nimam ničesar preključevati in nicesar popravljati, ker tozadevno nobeden mojih, številnih ugovornikov ni prinesel protidokazov in se je niti ni dotaknil. Zastopam mnenje, da na visoka politična in vodilna mesta, kjer je treba polagati temelje novi državni organizaciji, morajo biti poklicani možje, ki se v prvi vrsti odlikujejo po odločno narodnem duhu in širokem jugoslovanskem obzorju. Ne zadostuje, da je kdo dober uradnik, pošten človek, da je rojen Slovenec ali da je bil kdaj vpisan pri tem ali onem narodnem društvu. Dokazati mora, da se je odlikoval v narodnem boju ali trpel za narodno stvar ali na kakršni koli drugi način izkazati svoj odločno narodni značaj. Kdor pride na odlično cerkveno mesto, mora predvsem imeti odločno cerkveno mišljenje, ne zadostuje samo osebnost poštenosti ali uradniška zmožnost. Tako bi morao biti tudi pri vodilnih državnih mestih. Vsi ugovori, ki so se dvignili od različnih strani, so meni samo nov dokaz, da tičimo še jako globoko v avstrijanstvu. — Doktor Leop. Lenard.

Mala naznanila

Razni

JOSIP NEKREP

tesarski mojster in stavbeni podjetnik v Mozartovi ulici 59 v MARIBORU

se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvršitev

URE

vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Postrežba točna. Cene zmerne

Jan Ignacij, Maribor
Glavna pošta, 2. n. dstr., levo.

Kupi se

Jamski les

Franko štajarske postaje se kupi. Ponudbe na anončni zavod D. Beseljak, Maribor, Gregorčičeva (Schillerjeva) ulica 6. — telefon 182. 286

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, resan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

IVAN KRAVOS MARIBOR

Cene zmerne!

Sedlarska delavnica:

Koroška cesta 17.

Šniki za pse. Potni koši, torbice, denarnice, tobakaice, nahrbtniki itd.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila.

Postrežba točna in solidna. 280

Opreme za težke in lahke vožnje, kakor tudi različne potrebščine za konje. Ovratniki, bieli in nagobniki za pse.

Trgovina in zaloga:

Cankarjeva ul. 1.

RAZPIS SLUŽBE.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se razpisuje mesto opravnika s prejemki državnih poduradnikov. Prosilec mora biti absolvent kake kmetijske šole (predvsem pridejo v poštev absolventi vinarske šole v Mariboru in kmetijske šole v Grottenhofu) ter imeti zadostno praktičnih izkušenj.

Pravilno opremljene prošnje je vložiti do 15. aprila 1920 pri podpisnem ravnateljstvu.

Ravnateljstvo vinarske in sadjarske šole v MARIBORU. 275

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjava, da sva otvorila trgovino z mešanimi blagom v Krčevini 203 pri Mariboru v glav. cesti.

Zagotavljajoča, točno in solidno postrežbo, se za obilen poset najtopleje priporočava.

Resnik in Vabič. 295

Dr. Jos. Maicen MARIBOR, Aleksandrova cesta 21, začasno ne ordinira. 295

Proda se

Trapist-sir

prvovrstne kakovosti prodaja in raspošilja proti poštenemu povzetju MATIJA LAH, MARIBOR, Glavni trg št. 5. 189

Dve hiši dvoj nadstropni, sposobni za vsako vrsto, novo zidani ležeči na vogalu proda J. Nekrep, Mozartova ulica 59, Maribor. 211

Mal družinski dom, snažna hišica s 2 sobama, 1 kuhinja, klet, studenec, svinjski hlev, 1 t. d., vrt za selenjavo okrog 1 oral zemlje pri hiši, pol ure od mesta, na glavni cesti, ravna lega, se takoj proda. F. Podlipnik, Maribor, Tezno 57. 297

Modro platno (plavo)

najboljše kakovosti je zdaj na prodaj pri

Alojziju Gnušek Maribor, Glavni trg, št. 6. 292

Kupi se:

Velika in manjša posestva gozdovi, vile in vinogradi na delati. 266

Prodajo se:

Čestina, 2 minuti do farne cerkve, 4 orolov posestva, 5 krave, konj sposobno za mesarja ali peka, cena 800.000 K. Posestvo, 15 orolov in sicer 3 in pol orala vinograda, ostalo njivo, travniki in gozd. Čestina, hiše itd. pri pisarni nepremičnin ZAČORSKI Maribor, Färbergasse 8.

Otvoritev gostilne!

Usojava si naznaniti conj. občinstvu, da sva prevzela staroznano gostilno

„KRIZEV DVOR“

Potrudila se bova, da kar v najvišji meri zadovoljiva cenj. goste z vedno svežim pivom, z izbornimi vini ter dobro kuhinjo.

Za mnogobrojen obisk se priporočata

Leopold in Lenika Habjanič. 294

Oprav. štey. A VII. 129/20.

Poziv

na nepoznane dediče.

Ignacij Vidovič, gostilničar v Seiersbergu, Mittelstrasse štey. 134, pošta Strassgang, je umrl dne 31. januarja 1920 in ni napravil nobene vporoke ali testamenta.

Ako je kaj dedičev, sodniji ni znano. Določa se gosp. dr. Kvidon Baltinester, odvetnik v Gradcu, Schmiedgasse 29 za oskrbnika zapuščine. Kdor je upravičen do zapuščine, naj to naznani

v teku enega leta

začenši od današnjega dneva spodaj imenovane-mu sodišču ter naj dokaže da ima pravico do zapuščine. Po preteku tega roka se bo zapuščina, v kolikor so zahteve dokazane, izročila, ako se pa to ne zgodi, pripade zapuščina v prid državi.

Okrajno sod. šče okolica Gradec, rdeček VII., dne 15. marca 1920.

Železne tračnice (šnje) za gozdne železnice

po jednostavno tekočem metru pet in pol ali sedem kilogramov težke eventualno tudi na železnih pragih (švelerjih) montirane, želimo

za prometno dobavo kupiti in to v količini od enega do pet vagonov. Ponudbe na

BRATA JANEKOVIĆ, trgovina z drvimi Zagreb, Kukovičeva 4

Čevlje Najceneje!

obleko

Solidno! perilo potne košare, to bice za t g in raznovrstne drobna lje priporoča

Jakob Lah

Glavni trg 2, Maribor.

Čevlji št. 42, malo rabljeni, se prodajo. Cena 120 K. Vilderajnerjeva ulica, št. 8/II de-sno. 296

Jadran

trgovska prometna Družba z o. z. v MARIBORU, Gosposka ulica 44. Nakup in prodaja u- in izvornega blaga. Spedičija in mednarodni prevozi. Brzojavni: JADRAN. — Telefon 393.

Odgovorni urednik: Nekoslav Stupan.

Veletrgovina

Ludovik Kuharič Ormoz

nudi svojo veliko zalogo vsakovrstnega modnega, manufakturnega blaga, platna itd. Nadalje priporoča vedno sveže špicerijsko blago, moko, olje. Nakup in prodaja poljedelskih pridelkov. Dobava vsakovrstne železnine, travverz, cementa, kakor tudi poljedelskih in drugih strojev. — Uvoz in izvoz vseh vrst rezanega in stavbenega lesa. — Lastna motorna žaga. Glavna zaloga delniškega (piva) 33

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice

F. S. S. S.

prodaja razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špicerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in poljedelske stroje.

Kupuje pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kože, sploh vse kmetijske pridelke.

Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugni pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Glavna trgovina | pisarne | Gornji Radgoni.

Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci. 259

Okrožni zdravnik Dr. Kamilo Morocutti

bivš. večletni sekundarni zdravnik na kliniki za notranje bolezni, na ženski kliniki in na kirurški kliniki v Gradcu, ordinira v

ŠT. ILJU v SLOV. GOR. vsak dan od 8-12. ure dopoldne. 251

ZAVOD ZA ZAKLEPANJE in STRAŽENJE

hiš, skladišč, vrtov, javnih naprav, hlevov itd. se nahaja v rokah strokovnjaka, kateremu se lahko popolnoma zaupa. Zavod prevzame tudi straženje in zacarinjanje na kolodvoru ter spremnitvo pošiljatev po železnici. Varnost z jamčena. Hišni lastniki, trgovci, obrtniki itd. pristopajte k temu zavodu, ker le na ta način je omogočena moderna reorganizacija tega zavoda. 264

Zavod za straženje in zaklepanje (Wach- und Schliessanstalt) Maribor Frankopanska ulica štey. 7.

Raznašalci

za naše liste se sprejmejo proti dobremu zaslužku CIRILOVA TISKARNA.